

*Радзілевич Д. А.,
аспірант кафедри теорії та історії держави і права
Міжнародного гуманітарного університету*

РЕЛІГІЯ ТА ПРАВОВИЙ ПОРЯДОК У РЕГІОНАЛЬНОМУ ВИМІРІ (ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ)

Анотація. У статті здійснено спробу аналізу релігійного впливу на процеси формування і забезпечення сучасного регіонального правового порядку. Постановка питання є новою для вітчизняної юриспруденції, оскільки проблематика детермінації правового порядку релігійними чинниками поки що не отримала скільки-небудь задовільного висвітлення у науковій літературі. Фокусування уваги юридичної спільноти на цих питаннях вимагає і постановка проблеми впливу релігії на формування і підтримання правового порядку на регіональному рівні: саме регіональний і локальний зріз взаємодії релігії і правової реальності наочно виявляє свою предметність і результативність у царині забезпечення сучасного правового порядку.

Такий дискурс дає підстави для висновку, що саме регіональний рівень функціонування релігійних інституцій володіє найбільшим потенціалом правопорядковуючого впливу на суспільне життя. Наявні практики різних конфесій свідчать про накопичення новітнього досвіду соціального служіння кліриків і вірян щодо протидії криміногенним явищам і тенденціям у суспільстві (наркоманії, алкоголізму, поширенню ВІЛ/СНІД, насиллю у сім'ї), що може слугувати потужним фактором оздоровлення соціального клімату і зміцнення правового порядку на локальному та регіональному рівні.

Постановка проблеми, на переконання автора, поверне увагу фахівців, і уможливить осягнення більшого широкого кола питань, які відкриваються у царині позначеної проблематики.

Ключові слова: релігія, релігійна ціннісно-нормативна система, релігійний вплив, правовий порядок, регіональний правопорядок.

Постановка проблеми. Вплив релігії на різні сфери життєдіяльності суспільства є значним і безсумнівним. Особливий пласт проблем складає співвідношення релігії і права. Проблематика детермінації правового порядку релігійними чинниками поки що не отримала скільки-небудь задовільного висвітлення у науковій літературі. Фокусування уваги юридичної спільноти на цих питаннях вимагає і постановка проблеми впливу релігії на формування і підтримання правового порядку на регіональному рівні: саме регіональний і локальний зріз взаємодії релігії і правової реальності наочно виявляє свою предметність і результативність у царині забезпечення сучасного правового порядку.

Метою статті є аналіз впливу релігійних чинників на формування та забезпечення сучасного правового порядку на регіональному рівні.

Виклад основного матеріалу. Свого часу багато хто вважав, що релігія в світі стане менш важливою в житті людей, ніж у 50–70 х роках. Але соціологія свідчить, що в 2000 році вона стала впливовішою, ніж у 1970 році. Кількість людей, які називають себе віруючими, невпино зростає [1, с. 34–35].

Як зазначає один із найцитованих політологів сучасності С. Гантінгтон, сьогодні ми спостерігаємо крах політичних ідеологій минулого століття – комунізму, фашизму, соціал демократії, анархізму – і одночасно бачимо «велике повернення» релігії [2]. Тенденція посилення ролі релігії простежується не тільки в традиційних суспільствах чи ортодоксальних державах, де духовні скрепи стають основою виправдання політики правлячої еліти. Релігія становить елемент політики розвитку більшості сучасних світських держав. Парламентська асамблея Ради Європи у деяких своїх резолюціях прямо підкреслює, що зараз релігія набула безпосередньої актуальності в європейських суспільствах [3, с. 5].

З цим корелюються і процеси розвитку релігії в Україні. Згідно з результатами соціологічних досліджень, проведеними в Європі, на які часто посилаються українські науковці, 74,7% громадян України вважають себе віруючими. За цими характеристиками наша держава входить до групи європейських країн (після Кіпру, Польщі, Португалії, Ірландії, Словаччини та Болгарії) [4, с. 67], де прихильників тієї чи іншої релігії в рази більше, ніж атеїстів. Але є ще один аспект, властивий нашій країні. Відомий релігієзнавець О. Саган констатує непересічну роль релігії саме в історії народу України: «...упродовж кількох століть Церква заступала українському народові втрачену державну владу, і, по суті, була єдиною репрезентативною установою, що виконувала функції етнозбереження і самоідентифікації української нації» – (Д.Р.) [5, с. 175].

Для правників проблематика впливу релігії на правові явища і процеси має різні площини, але дослідження цієї проблематики здебільшого стосуються мета-соціального (національного) рівня попри те, що взаємодія релігії і правової реальності предметно конкретизується і виявляє свою соціально орієнтовану природу саме на рівні функціонування людських громад, невеликих територій, де соціальний вплив і контроль є максимально наближеним до релігійного і правового життя людей. Тому один із аспектів впливу релігії – сфера формування і підтримання регіонального правового порядку. Це актуалізується і тим, що релігійність України у регіонах є досить нерівномірною, вона зменшується з Заходу на Схід – від 93% до 63%, [6, с. 15], як і конфесійні відмінності регіонів, особливості настроїв вірян.

Релігійні норми є важливим фактором регіонального правового порядку, передусім, через загальну спрямованість релігійних норм і цінностей на праведний образ життя. Дослідниками регіонального впливу на релігійні уявлення виявлено значні особливості цього феномена. Уявлення про рай і пекло увійшли у релігії з природного оточення і не зникли, хоча оточуюче середовище у багатьох випадках давно змінилось.

Так, ескімоси впевнені, що рай – це тундра, у якій холодно, сухо, і світить сонце, а пекло – це також тундра, але у ній

темно, холодно, мокро і дує вітер. Християни, чия релігія зародилася у спекотних східних країнах, не мають уявлень про страхіття холодної зими. Для них пекло асоціюється саме зі спекою, з пекельним вогнем. Рай – це оазис у пустелі. У картинах загробного життя чітко відслідковується «земне» походження релігії, її зв'язок з оточуючим географічним середовищем [7, с. 135].

Дуже цікаві приклади релігійного життя і традицій українців змальовано у «Кайдашеві сім'ї» І.С. Нечуя-Левицького, самотність цієї сфери життя народу. Так, досить лаконічна згадка про похорон старого Кайдаша – «поховали сини Кайдаша з великою честю, просили священника занести батька в церкву. Як ховали, то читали Євангелію трохи не коло кожної хати. Після похорону справили багатий обід. Кайдашиха роздала старцям щедрю милостиню, дала священникові на сорокоуст» [8, с. 251] – є свідченням глибокої вкоріненості релігійних цінностей у побут людей.

У сучасних умовах конфесійне розмаїття сучасного українського суспільства, що, за свідченням дослідників, має виразний регіональний характер, відчутно впливає і на функціонування правової сфери. Так, у Південному і Східному регіонах релігійне самовизначення громадян характеризується нестійкістю, що відбиває загальну суперечливість змін у масовій свідомості цих регіонів після 2014 р. Для жителів Східного регіону характерним є низький рівень довіри до ієрархів усіх найбільших церков України (й тих, які найбільш представлені в цьому регіоні) [9, с. 3].

Дуже виразний регіональний характер має і розподіл релігійних прихильностей населення: більшість (67%) громадян відносять себе до православ'я. На Заході країни 40% жителів визнали себе греко-католиками. На Півдні і Сході є значні групи громадян, які не відносять себе до жодного з віросповідань. Водночас, упродовж 2010–2018 рр. відбулися зміни в конфесійно-церковному самовизначенні громадян, які відносять себе до православ'я: число вірних Української Православної Церкви зменшилося майже вдвічі (з 24% до 13%). Майже вдвічі зросло число вірних Української Православної Церкви – Київський патріархат (з 15% у 2010 р. до 29% у 2018 р.).

Характерно, що проведені після отримання Православною Церквою України Томосу про автокефалію соціологічні дослідження свідчать: 54,2% респондентів ставляться позитивно до створення Православної Церкви України і надання їй Томосу. Ще 31,2% мають нейтральне ставлення. Негативно ставляться до цього – 10,9%. Встановлено, що 61,5% віруючих православних конфесій відносить себе до новоствореної ПЦУ (Захід – 71,2%, Центр – 70,5%, Південь – 48,3%, Схід – 48,6%, Донбас – 43,8%) [10].

Науковці, досліджуючи церковно-релігійну мережу і релігійні особливості конкретних регіонів, (І.І. Дробот, Н.В. Ільницька [11], В. Докаш [4; 12; 13], наголошують на відмінностях, які не можуть не враховуватися правовою політикою нашої держави. Наприклад, Західна Україна за її релігійно конфесійними характеристиками поділяється на чотири різні регіони: 1) Закарпаття – греко-католицизм; 2) Буковина – православ'я; 3) Галичина – греко-католицизм; 4) Волинь – греко-католицизм, а також православ'я.

Строкатий вигляд має релігійна палітра і в інших регіонах України, що дає змогу зробити принциповий висновок про те, що державна влада повинна дуже зважено підходити до під-

тримки тієї чи іншої конфесії. При цьому політикам і державним діячам потрібно брати до уваги регіональну специфіку найбільших церков України – вплив УПЦ поширюється, головним чином, на Схід і Південь, УПЦ (КП) – на Київ і Центр, римо католицької, греко католицької, автокефальної та протестантської церков – на Захід, частково на Центр [14, с. 361].

Л. Якубова висловлює надію, що сьогодення конфігурація етноцерковних поділів, що актуалізувалась та загострилась внаслідок війни, має всі підстави перетворити етнорелігійний ландшафт України на один з найцікавіших феноменів сучасного світу. Адже в ньому, попри витончені інструменти іншування й дестабілізації, застосовуваних ворожими «гібридними» технологіями, домінують дискурси людяності, благочинства, доброчинства й миролюбності [15].

Роль і значення релігії для забезпечення надійного, стабільного правового порядку у регіонах країни виявляються також через активну суспільну діяльність релігійних організацій, кліриків, активних прихожан. Ця діяльність отримала позначення як «соціальне служіння церкви», охоплює різні напрямки. Найбільш виразним підтвердженням активного звернення у бік соціального складника православ'я є ухвалення документів, які слугують основою цієї роботи: «Основи соціальної концепції Російської Православної Церкви» [16], «Церква і світ на початку третього тисячоліття» – Декларація ювілейного помісного собору Української Православної Церкви Київського Патріархату [17], «Компендіум соціальної доктрини Католицької Церкви» [18].

Протягом останніх десятиліть у церкві здійснюється спроба формувати власну соціальну політику й організувати професійну соціальну роботу через активізацію приватної ініціативи парафій, архієреїв, священства, активних небайдужих мирян, одноразової, поки що несистемної допомоги дитячим будинкам, притулкам і богадільням. Як зазначають фахівці, у наш час церковне соціальне служіння повертається до своїх споконвічних традицій, коли піклування здійснювалося через монастирі та парафії, де надається комплекс соціальних послуг: навчання, лікування, виховання, допомоги, надання загиблим нужденним [19, с. 75].

До цього готуються і майбутні священнослужителі, які у процесі навчання набувають компетентностей соціального служіння (соціальної роботи). Цікаво, що опитані дослідниками студенти духовних ВНЗ Московського і Київського патріархатів виділяють найбільш значущі справи милосердя і благодійності, соціальну роботу (середнє значення – 4,09); турботу про збереження моралі в суспільстві (3,99); профілактику правопорушень (3,91); духовну, культурну, моральну і патріотичну освіту та виховання (3,84); підтримку інституту сім'ї і материнства (3,78); духовну опіку військовослужбовців і співробітників правоохоронних структур (3,71) [19, с. 76].

У деяких регіонах склався цікавий досвід, який може стати у нагоді іншим парафіям. На Івано-Франківщині спостерігається відчутна залежність між національно-церковним (релігійним) самовизначенням та умовами її родинного, ба навіть шкільного виховання. Тут це має свій особливий вияв. І викладання християнської віри, християнської етики, а то й Закону Божого, що практикується за згодою батьків, – яскравий доказ цьому. Звідси й такий високий відсоток тих, хто вірить у Бога, але може задовольняти власні потреби у будь-якій церкві, якщо вона традиційна у його сприйнятті та розумінні батьків

[20, с. 175]. Цікаво, що такий підхід реалізується і на Півдні України, в Одесі, де завершується будівництво загальноосвітньої церковно-приходської школи – «школи майбутнього, яка орієнтується на духовне виховання підростаючого покоління»[21].

Значний потенціал позитивного впливу на правовий поряток у регіонах має діяльність парафій щодо вирішення найбільш проблем на місцях – наркоманії, алкоголізму, ігromанії, епідемії ВІЛ/СНІДу, насильства тощо. Так, на кінець 2015 р. в Україні було 274 477 ВІЛ-інфікованих осіб, за час епідемії від цього захворювання померло 37 311 наших співгромадян. ВООЗ стверджує, що в Україні біля 300 тис. тільки ін'єкційних наркоманів, 70 % з яких – молодь до 25 років. Від алкоголізму Україна втрачає щороку понад 40 тис. своїх громадян [22].

Ефективний досвід протидії цьому накопичений на Заході, де діють конфесійні регіональні центри лікування алкоголізму у Львові, Стрию, Тернополі та Івано-Франківську, куди звертаються хворі з регіонів. Причому, це робиться без медичного втручання [23]. В Україні створюється православна Асоціація допомоги алко- та наркозалежним. Її ініціатори – священнослужителі з досвідом практичної психології. Перший православний центр реабілітації уже п'ять років успішно працює у Дніпрі. На його прикладі і впроваджують нову методику [24]. Ще один яскравий приклад – батюшка з села Червоноармійське Болградського району на Одещині, Віктор Кочмар – чемпіон України з пауерліфтингу. Парафіяни зізнаються, що в захваті від свого спортивного батюшки, за прикладом якого багато хлопців захопилися штангою і гантелями [25].

Досить великим виховним потенціалом у протидії негативним викликам володіє служіння парафіяльного священника, який є максимально наближеним до громади, чи не найпершим отримує інформацію про проблеми у конкретній сім'ї, окремої особи, а, відтак, може використати наявні засоби допомоги і впливу на таку ситуацію. Служіння парафіяльного священника – одне з найважчих і водночас найнеобхідніших церковних служінь [26, с. 82].

Одне з головних завдань православного священника – проповідь як словом, так і самим своїм життям. Проте, він не може обмежуватися лише богослужбовою діяльністю в храмі. Спільно із іншими зацікавленими соціально-виховними інститутами священнослужитель використовує як усталені, так і нові форми діяльності серед дітей та молоді. Тут і викладання «Основ християнської етики»; залучення молоді до християнського соціального служіння (допомога в храмах і монастирях, опіка й праця з дітьми в дитячих сиротинцях, допомога старшим людям, інвалідам, ветеранам у госпіталях і гериатричних будинках-інтернатах, паліативна опіка, праця з онкохворими; створення відкритого християнського соціокультурного молодіжного середовища; продумане використання в пастирській діяльності серед молоді сучасних форм творчості: музичної, літературної, художньо-образотворчої, організація спеціалізованої допомоги молодим людям, що потрапили у важку життєву ситуацію або різні види залежностей, налагодження співпраці зі ЗМІ, завдяки яким є можливість доносити істини віри, розповідати про життя церкви ширшій, ніж окрема парафія, аудиторії [27, с. 7; 28, с. 518].

Цей широкий спектр соціального служіння парафіяльного священника дає підстави бачити, що релігійний вплив стає дотичним і до формування правової свідомості віруючих.

Як зазначають дослідники, на зміну необізнаному із чинним законодавством віруючому, залежному від адміністративної сваволі місцевої влади й ідеологічного тиску, поступово приходять віруючий, який знає більше про свої права, пов'язані із свободою віросповідання, можливості реалізації своїх релігійних запитів, який обізнаний з вичерпним переліком допустимих конституційних обмежень на свободу совісті тощо [29, с. 107].

Поінформованість і обізнаність віруючого про власні права відкривають для нього можливості розрізнити законні дії влади від незаконних, бути вільним у виборі релігійно вмотивованої поведінки, засобів правового захисту. Для віруючих – членів релігійних організацій – звичною справою стали звернення до судів різних інстанцій про захист прав і свобод, що раніше на практиці було практично неможливим.

Непоодинокі випадки звернення віруючих України до Європейського суду з прав людини, якщо права не вдається відстояти у національних судах: судова справа «Свято-Михайлівська парафія проти України» (2007 р.) – порівняно недавно тому ілюстрація. Не випадково, загальна кількість скарг, що подаються до Європейського суду з України з року в рік зростає, засвідчуючи зростання правової культури наших співвітчизників [30]. Суспільство відчуває зміни у ставленні церкви до його найважливіших проблем: якщо в 2000 р. 87,1% респондентів вважали, що церкви, релігійні організації стоять осторонь таких соціальних проблем сучасності, як запобігання вагітності, абортів, СНІДу, в 2010 р. таких було лише 26,4% [31, с. 48], а у 2018 р. вже – 31,3%, причому на Заході – 19,7%, у Центрі – 43,2%, на Півдні – 37,8%, на Сході – 26,5% [9, с. 34]. Вочевидь, такі оцінки відбивають стан і якість діяльності релігійних організацій і вказують на досить критичне ставлення суспільства до її результатів.

Висновки. Здійснена у статті спроба аналізу релігійного впливу на процеси формування і забезпечення сучасного регіонального правового порядку дає підстави для висновку, що саме регіональний рівень функціонування релігійних інституцій володіє найбільшим потенціалом правопорядковуючого впливу на суспільне життя.

Наявні практики різних конфесій свідчать про накопичення багатого досвіду соціального служіння кліриків і вірян щодо протидії криміногенним явищам і тенденціям у суспільстві (наркоманії, алкоголізму, поширенню ВІЛ/СНІД, насиллю у сім'ї), що може слугувати потужним фактором оздоровлення соціального клімату і зміцнення правового порядку. Постановка даної проблеми, на наше переконання, приверне увагу фахівців, і уможливить досягнення широкого кола питань, які відкриваються у цій царині.

Література:

1. Массімо Інтровігне Майбутнє релігії і майбутнє нових релігій. *Людина і світ.* № 9. 2001. С. 34–35.
2. Гантінгтон П. Самюел. Релігія і третя хвиля. Релігійна свобода та права людини. Богословські аспекти: монографія / відп. ред. Мирослав Маринович. Т. 1. Львів: Логос, 2000. 428 с.
3. Бабиніна К.С. Кримінальне право України в православному вимірі (стан, динаміка та перспективи): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Одеса, 2016. 216 с.
4. Докаш В.І. Релігійність українського суспільства в її сучасних соціологічних вимірах. *Держава і церква: форми взаємодії в умовах трансформації українського суспільства:* матеріали міжн.

- наук-практ. інтернет-конф. (Чернівці, 28 – 29 травня 2014 р.). Чернівці, 2014. С. 67–76.
5. О. Саган. Київське християнство: церковна і просторово-часова ідентифікація. *Українське релігієзнавство*. № 65. К., 2013. С. 173–181.
 6. Релігійність українців: рівень, характер, ставлення до окремих аспектів церковно-релігійної ситуації і державно-конфесійних відносин. *Національна безпека і оборона*. Центр Разумкова, 2013. № 1. С.15–40.
 7. Самарова Л.Р. Географический детерминизм в современных религиозных исследованиях. *Культура народов Причерноморья*. 2006. № 79. С. 134–138.
 8. Нечуй-Левицький І. Твори: В 2 т. Т. 2. К. : Наукова думка. 1986. 636 с
 9. Особливості релігійного і церковно-релігійного самовизначення українських громадян: тенденції 2010–2018 рр. Київ, 2018. 79 с.
 10. Конфесійна структура населення України і створення Православної Церкви України: травень 2019. URL: <https://www.kiis.com.ua/?lang=rus&cat=reports&id=862&page=1>. (дата звернення: 10.06. 2019).
 11. Дробот І.І., Ільницька Н.В. Релігійне життя Поділля після звільнення від німецько-фашистської окупації. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 6. Історичні науки*. Випуск 7. С. 16–23.
 12. Балух В., Докаш В. Релігійність буковинців: стан, специфіка проявів (на матеріалах соціологічних досліджень). *Релігія та Соціум: міжнародний часопис*. Чернівці. 2016, № 1–2 (21–22). С. 132–140.
 13. Докаш В.І. Релігійність українського суспільства: суспільні виміри і фактори змін. *Релігія та Соціум: міжнародний часопис*. Чернівці. 2015, № 3 (19). С. 113–120.
 14. Ломака І. Регіональні особливості релігійних організацій в Україні. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України*. 2009. Випуск 44. С. 354–363
 15. Якубова Л. Суспільство на війні: проблеми нацистського. Частина 1. URL: <http://www.historians.in.ua/index.php/en/doslidzhennya/2198-larisa-yakubovayasuspilstvo-na-vijni-problemi-natsietovennya-chastina-1>. (дата звернення: 08.06.2019).
 16. Основы социальной концепции Русской Православной Церкви. URL: <https://mospat.ru/ru/documents/social-concepts/>. (дата звернення 02.06.2019).
 17. Ювілейний Помісний Собор Української Православної Церкви Київського Патріархату 9 – 10 січня 2001 р. (документи і матеріали) / упорядник єп. Димитрій (Рудюк). К. : Вид. відділ УПЦ-КП, 2001. 60 с.
 18. Компендіум соціальної доктрини Церкви. К. : Кай-рос, 2008. 549 с.
 19. Попович В.М. Соціальне служіння (соціальна робота) як складник соціального вчення православної церкви: актуальні напрямки взаємодії церкви і держави. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2017. Вип. 19. С. 74–76.
 20. Шкрібляк М. Івано-Франківщина релігійна: релігієзнавчо-соціологічний аналіз церковно-релігійної ідентичності при карпатцях (за матеріалами соціологічних досліджень). *Релігія та Соціум: міжнародний часопис*. Чернівці. 2016. № 3–4 (23–24). С. 167–177.
 21. Строительство общеобразовательной церковно-приходской школы в Одессе динамично развивается. URL: <http://www.slovo.odessa.ua/main/30088-stroitelstvo-obsheobrazovatelnoy-cerkovno-prihodskoy-shkoly-v-odessa-dinamichno-razvivayetsya.html#ixzz5paZwdNYu> (дата звернення: 03.06.2019).
 22. Наркотики та ВІЛ: виклики та загрози. Український центр контролю за соціально небезпечними хворобами Міністерства охорони здоров'я України. URL: <http://ucdc.gov.ua/uk/home/90-povnyu/1445-narkotiki-ta-vil-vikliki-ta-zagrozi>. (дата звернення 03.06.2019).
 23. Отець Андрій Логін: Ми успішно лікуємо від алкоголізму Словом Божим. URL: <https://www.tze.org.ua/aktualno/1027.html>. (дата звернення 02.06.2019).
 24. Священники створили асоціацію допомоги наркозалежним. URL: <https://podrobnosti.ua/2116508-svyaschenniki-stvorili-asotsatsjudopomogi-narkozalezhnim.html>. (дата звернення: 04.06.2019).
 25. 6 креативних священників. URL: <https://m.znaj.ua/news/self-employment/31974/6-kreativnih-svyaschennikov.html>. (дата звернення: 04.06.2019).
 26. Повне зібрання творів святителя Іоана Золотоустого [Текст] / Іоан Золотоустий; пер. укр. мовою канд. богослов'я, протоієрея Михайла Марусяк; під ред. Патріарха Філарета (Денисенко). К. : Видавничий відділ Української Православної Церкви Київського Патріархату, 2009. Т. 1, кн. 2. 550 с.
 27. Концепція роботи з молоддю Української Православної Церкви Київського Патріархату. К. : Синодальне управління у справах молоді УПЦ КП. Київ, 2006. 14 с.
 28. Трофимлюк О. Праця душпастиря з молоддю : проблеми і завдання. *Православ'я в Україні*: зб. матеріалів II Всеукр. наук. конф. (20 листопада 2012 р.). Укр. Православ. Церква Київ. Патріархат / під ред. архієп. Переяслав-Хмельницьк. і Бориспіл. Епіфінія (Думенка). К., 2012. С. 514–523.
 29. Климов В. Закон України «Про свободу совісті і релігійні організації» і зміни в характеристичні сучасного віруючого. *Українське релігієзнавство*. № 65. К., 2013. С.95–107.
 30. Лавринович О. Якщо права поновити не вдалося. *Голос України*. 2010. 11 квітня.
 31. Рівень і характер релігійності українського суспільства. *Національна безпека і оборона*. Київ: Центр Разумкова. 2011. № 1–2. С. 37–61.

Radzilevich D. Religion and legal order in regional demedation (before setting the problem)

Summary. The relevant situation on the process of formulating and securing the regional legal order are analyzed in the article. The staging of this problem is new for the legal sciences, as the problems of the legal order by the religious factors has not received any satisfactory coverage in scientific literature yet. The legal community attention focus on these issues also requires the problem religion influence formulation on the formation and maintenance of legal order at the regional level: the regional and local sections of the interaction of religion and legal reality clearly demonstrate their objectivity and effectiveness in the area of securing modern legal order.

This discourse gives grounds for concluding that it is the regional level of the religious institutions functioning that has the greatest potential of law-ordering influence on public life. The existing practices of different denominations testify the accumulation of the latest experience in the social service of clergy and faithful in counteracting criminogenic phenomena and trends in society (drug addiction, alcoholism, HIV / AIDS, domestic violence, etc.), which can serve as a powerful factor in improving the social climate and strengthening the legal order at the local and regional level.

The setting of this problem, according to the author, will attract the attention of specialists, and will enable comprehension of a wider range of questions that open up in the area of the identified issues.

Key words: religion, religious value-normative system, religious influence, legal order, regional law and order.